

Міністерство освіти і науки України

**ДЕРЖАВНИЙ
БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

**Факультет менеджменту, адміністрування та права
Кафедра ЮНЕСКО та соціального захисту**

**Культурна спадщина
України**

Навчально-методичний посібник

**Харків
2022**

Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет менеджменту, адміністрування та права
Кафедра ЮНЕСКО та соціального захисту

Культурна спадщина України

Навчально-методичний посібник
для студентів денної та *заочної* форми навчання

Затверджено рішенням
Науково-методичної ради
Факультету МАП ДБТУ
Протокол № 2
від 23.02.2022р

Харків
2022

УДК 930. 85 (477) (075.8)

Г 75

Схвалено і рекомендовано до друку
науково- методичною радою
факультету менеджменту, адміністрування та права ДБТУ
(протокол №2 від 23.02.2022)

Грабар Н.Г., Мазоренко М.О. Культурна спадщина України: навчально-методичний посібник практичних занять і самостійної роботи для студентів денної та заочної форми навчання. – Харків: ДБТУ, 2022. – 55 с.

Сучасний стан розвитку культури України зумовлює необхідність одночасності вирішення гуманітарно-соціальних проблем та збереження культурної спадщини. Для розв'язання цієї задачі необхідно вибрати відповідні методики та розробити теоретичні моделі оживлення нашої культури: збереження унікальних, традиційних надбань та впроваджень завдяки сучасним формам наповнення загального світобачення моделі ментальної української спадщини. У методичному посібнику розглянуто як теоретичні питання культурної спадщини, так і завдання тестового характеру.

Для студентів закладів вищої освіти.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Землянська О. В., доктор психологічних наук, професор кафедри соціології та психології (Харківський національний університет внутрішніх справ);

Шемаєва Г. В., доктор наук із соціальних комунікацій, професор кафедри документознавства та української мови (Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»)

Зміст

Вступ.....	4
Варіант 1.....	7
Варіант 2.....	8
Варіант 3.....	9
Варіант 4.....	10
Варіант 5.....	11
Варіант 6.....	12
Варіант 7.....	12
Варіант 8.....	13
Варіант 9.....	14
Варіант 10.....	15
Варіант 11.....	16
Варіант 12.....	17
Варіант 13.....	18
Варіант 14.....	19
Варіант 15.....	20
Варіант 16.....	21
Варіант 17.....	22
Варіант 18.....	23
Варіант 19.....	24
Варіант 20.....	25
Варіант 21.....	26
Варіант 22.....	27
Варіант 23.....	28
Варіант 24.....	29
Варіант 25.....	30
Варіант 26.....	31
Варіант 26.....	32
Варіант 27.....	33
Варіант 28.....	34
Варіант 29.....	35
Варіант 30.....	36
Варіант 31.....	37
Список рекомендованих джерел.....	50

Вступ.

Культурна спадщина відіграє особливу роль серед багатьох факторів і умов життя людства протягом усієї його історії. Значимість спадщини для розвитку цивілізації не просто важлива, а визначальна в умовах екологізації та гуманізації сучасного суспільства. Пам'ятки культури підтримують культурну різноманітність світу й роблять істотний внесок у збалансований розвиток країни й людської цивілізації в цілому, що й визначає відповідальність держави за збереження своєї спадщини й передачу її наступним поколінням.

Предметом навчальної дисципліни «Культурна спадщина України» є діяльність теоретичного та практичного характеру державних структур, громадських товариств, суспільства загалом, спрямована на виявлення, облік, вивчення, збереження, охорону, популяризацію, використання об'єктів української історико-культурної спадщини.

Метою – навчальної дисципліни «Культурна спадщина України» є формування у студентів системних знань про історію вивчення, збереження та дослідження усіх видів матеріальної та нематеріальної спадщини України впродовж різних історичних періодів.

Основними завдання курсу є: забезпечення формування у студентів знання про теоретичні основи культурної спадщини України як наукової дисципліни; розгляд історії та практики українського пам'яткознавства; сприяння засвоєнню студентами

теоретичного інструментарію культурної спадщини України.

Сучасний стан культурної спадщини в Україні можна охарактеризувати як критичний, про що свідчить не тільки занепад та втрата багатьох пам'яток, а й, як наслідок, загрозливе погіршення якості культурного, природного середовища та життєвого загалом. Особливо, з військовою агресією Росії 2022 року.

Культурна спадщина – це показник рівня цивілізованості суспільства. Процес його формування полягає в особистості кожної людини, яка формується протягом всього життя, особливо під час навчання у начальних закладах.

ЦІЛЬОВІ НАСТАНОВИ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Нині відбувається активна інтеграція України до світового культурного простору, тому повноцінне та всебічне виявлення й вивчення культурної спадщини з метою виваженого використання і комплексного збереження її – стратегічне, державної ваги гуманістичне і науково-практичне завдання. Захист вітчизняної культурної і духовної спадщини визнано одним з пріоритетів Стратегії національної безпеки України.

Навчальний посібник із дисципліни «Культурна спадщина України» передбачає виконання контрольних питань та тестових завдань за індивідуальними варіантами для кожного студента, в т.ч. і для дистанційного навчання. Завдання дають уявлення про суть пам'яток культури і мистецтва, забезпечують естетично-етичне розуміння системного зв'язку всіх складових, що формують духовні цінності та якості людини.

Україна належить до країн з багатою історико-культурною спадщиною. За підрахунками вчених нині існуючих у регіонах історико-культурних пам'яток понад 140 тис. Відповідно до міжнародних конвенцій, ратифікованих чи підписаних Україною (Європейської конвенції про охорону археологічної спадщини, Конвенції про охорону підводної культурної спадщини, Конвенції про охорону архітектурної спадщини Європи, Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини, Рамкової конвенції Ради Європи про значимість культурної спадщини для суспільства), охорона культурної спадщини є міжнародно-правовим зобов'язанням нашої держави перед світовою спільнотою.

В Україні також створено належну вітчизняну законодавчу та нормативно-правову базу, що врегульовує роль

держави, органів центральної виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини, органів місцевого самоврядування, землекористувачів, юридичних та фізичних осіб незалежно від форми власності, в якій перебувають об'єкти та пам'ятки культурної спадщини (зокрема, прийнято закони України «Про охорону культурної спадщини», «Про Загальнодержавну програму збереження та використання об'єктів культурної спадщини», «Про охорону археологічної спадщини», «Про Перелік пам'яток культурної спадщини, що не підлягають приватизації», «Про основи містобудування», «Про планування територій» тощо). Зазначене вказує на те, що вивчення, аналіз і оцінювання культурної спадщини є необхідною й важливою умовою планування розвитку регіону, адміністративного району, міста та села. Від характеру цих ресурсів, їхньої цінності, кількості, атрактивності, доступності та інших факторів залежить можливість залучення спадщини до економічного життя регіонів.

Питання та тестові завдання висвітлюють основні теоретичні положення курсу. Підготовка до виконання завдань складається з вивчення відповідного матеріалу за конспектом лекцій та рекомендованою літературою згідно зі списком, що міститься у цьому виданні, а також у методичних рекомендаціях, програмі з курсів «Культурна спадщина України», «Історія української культури» та «Культурологія». Крім того, виконання тестів передбачає загальну освіченість, певний інтелектуальний рівень та підготовку з інших гуманітарних дисциплін. Письмові відповіді на питання повинні бути стислими, але змістовними, розкривати сутність того чи іншого явища.

Перше і друге питання практикуму носять теоретичний характер і стосуються визначення сутності загальних проблем теорії культурної спадщини України, законодавчої бази, а також

знання термінологічної характеристики даної дисципліни.

Відповіді **на перше і друге** питання повинні бути чіткими і структурованими. Ці питання мають на меті перевірку знань теоретичного матеріалу, який дається на лекціях, і перед студентами стоїть завдання виявити вміння відтворити їх у письмовій формі.

Третє питання і четверте питання перевіряють рівень загальної обізнаності студентів щодо розвитку основних подій української історії, що відносяться до культурної спадщини України. Аналізуючи фактологічний матеріал, спираючись на знання, інтуїцію, згідно з характером питання, слід привести у відповідність події, персоналії до хронологічних меж. Деякі питання вимагають від студентів визначити відповідне прізвище цих діячів та їх змістовний внесок в українську культуру.

П'яте питання має свою специфіку: воно містить ілюстративний матеріал, що відіграє роль підказки до вибору правильної відповіді. Тестове завдання охоплює різні аспекти матеріальної культурної спадщини в т.ч. і Слобожанщини. Деякі варіанти вимагають упізнати видатних діячів української культури за їх портретним зображенням.

Варіанти завдань розподіляються викладачем відповідно до порядкового номера прізвища студента за списком або будь-яким іншим способом. Виконання завдань є обов'язковим, відсутні студенти здійснюють їх в інший час за домовленістю з викладачем. На дистанційній формі навчання у системі МОО -3 студент вибирає будь яких два варіантів і виконує їх протягом модульних тижнів.

Варіант №1

1. Співвідношення понять «культурні цінності» та «культурна спадщина»
2. Про що свідчить положення статті 54 Конституції України.

3. Національний історико-архітектурний заповідник "Кам'янець". Кам'янець-Подільський – місто, що зберегло дух середніх віків. Літопис приписує будівництво кам'яної фортеці литовським князям Корятовичам. Архітектура Старого міста - заповідника зберегла зразки культур різних народів. Невід'ємною частиною Старого міста, його перлиною, є Стара фортеця, яка стала візитною карткою Кам'янця- Подільського, його символом. Вкажіть дату заснування:

- 20 – 1965р.
- 21 – 1903р.
- 22 – 1912р.

4. Під час Кримської війни (1853-1856) цей художник деякий час жив і працював у Харкові. В Харківському художньому музеї знаходяться його картини. Назвіть прізвище художника та жанр, в якому він працював?

25– І.Ю. Рєпін	30 – мариніст
26– Т.Г. Шевченко	31 – пейзажист
27– С.І. Васильківський	32 – баталіст
28– І.К. Айвазовський	33 – портретист
29– Г.І. Нарбут	34 – анімаліст

5. Найкращим у світі пам'ятником Великому Кобзареві є пам'ятник Т.Г. Шевченку у м. Харкові. Навколо постаменту – скульптурні зображення героїв творів письменника. Для цих образів скульпторові позували провідні актори театру "Березіль". Назвіть прізвище актриси, що тримає дитя.

- 35 – Н. Ужвій
- 36– В. Чистякова
- 37– А. Дзвонарчук
- 38– Н. Титаренко

Варіант №2

1. Функції культурної спадщини.
2. Що означає поняття «нематеріальна культурна спадщина».

3. Харків'яни шанують історію рідного міста. Про давні часи заснування Харкова нагадує чудовий пам'ятник на початку проспекту Науки. Кому поставлений пам'ятник і до якої дати?

07 – Козаку Голоті	10 – 100 річчя
08 – Козаку Харку	11 – 350 річчя
09 – Козаку Івану	12 – 200 річчя

4. Видатний поет, перекладач і байкар, професор історії, а в 1841-1849 роках – ректор Харківського університету був одним із засновників нового стилю української літератури XIX ст. Він автор балад і історичних поем, поезій "Рибалка", "Твардовський". У творах використовує народні казки, легенди. Про якого поета йдеться, який літературний стиль він представляє?

10 – Є. П. Гребінка	15 – бароко
11 – В.Н. Каразін	16 – романтизм
12 – П.П. Гулак-Артемівський	17 – реалізм
13 – Л.І. Глібов	18 – класицизм
14 – Г.Ф. Квітка-Основ'яненко	19 – натуралізм

5. Українці вважаються музикальною нацією. Цей музичний твір став класикою і всесвітньою спадщиною музики, що об'єднує усі континенти. Назвіть його та автора.

10 – М. Леонтович	15 – Заповіт
11 – М.Лисенко	16 – Весільний марш
12 – В. Івасюк	17 – Червона рута
13 – Т. Шевченко	18 – Щедрик

Варіант №3

1. Види об'єктів культурної спадщини.
2. Що означає поняття «культурна спадщина».

3. До нематеріальної культурної спадщини відноситься педагогічний твір Київської Русі «Поучення дітям». Ким він був написаний і в якому столітті?

01 – невідомий автор	04 – VI ст.
02 – Ярослав Мудрий	05 – XII ст.
03 – Володимир Мономах	06 – XIV ст.

4. Монумент був відкритий навесні 1982 року в парку на Дніпровській набережній біля мосту Патона До 1500-річчя Києва. Яка його офіційна назва:.....

1. Човен
2. Ширяюча либідь
3. Сага про Київ

5. Будинок Держпрому в м. Харкові представляє архітектурний стиль 20–30-х рр. XX ст. Це перша висотна споруда цього стилю в Україні. Визначте назву даного архітектурного стилю.

- 01 – класицизм
- 02 – готика
- 03 – конструктивізм
- 04 – еkleктика
- 05 – бароко

Варіант №4

1. Компонентна структура

культурної спадщини.

2. Як трактується поняття «культурна спадщина» в туристській індустрії.

3. Назвіть головного язичницького бога Київської Русі до реформування пантеону богів князем Володимиром (ліва колонка) та після реформ (права колонка).

1 – Род	05 – Велес (Волос)
2 – Перун	06 – Перун
3 – Стрибог	07 – Сварог
4 – Мокоша	08 – Дажьдбог

До переліку важливих культурних і природних об'єктів, що пропонується включити до Списку всесвітньої спадщини відносять і цей:

- 09 – Софію Київську
- 10 – Національний дендрологічний парк «Софіївка»,
- 11 – Парк «Олександрія» в Білій Церкві

4. Згідно з Конвенцією нематеріальна культурна спадщина проявляється в усних традиціях та формах вираження. Ця напівлегендарна

жінка – авторка багатьох народних пісень («За світ встали козаченьки», «Віють вітри», «Ой не ходи, Грицю» та ін.). Про неї створено багато художніх творів. Хто ця жінка? Хто з сучасних поетів присвятив їй роман у віршах?

19 – Маруся Чурай	24 – Д.В. Павличко
20 – Наталка Полтавка	25 – Б.Я. Олійник
21 – Роксолана	26 – Л.В. Костенко
22 – Маруся-Богуславка	27 – І.Ф. Драч
23 – Бондарівна	28 – В.А.Симоненко

5. Серед багатьох пам'яток народної творчості почесне місце належить архітектурі народного житла, яку Олександр Довженко назвав –архітектурною праматір'ю пристанища людського». З глибокої старовини архітектурна народна творчість донесла до сьогоднішнього дня елементи, які свідчать про високі художні, господарсько-культурні, моральні ідеали народу. Тип української селянської хати залежав від будівельного матеріалу, географічних умов, клімату, що й відбилося на конструкції та зовнішньому вигляді будинків. Визначте, для якого регіону України був характерним такий тип хати.

- 29 – Закарпаття
- 30 – Поділля
- 31 – Слобожанщина
- 32 – Полісся

Варіант №5

1. Як трактується поняття «культурна спадщина» у Законі України «Про охорону культурної спадщини»?

2. Охарактеризуйте першу українську пам'ятку, що увійшла до

переліку об'єктів Світової спадщини 1990 року на 14-й сесії Комітету Світової спадщини ЮНЕСКО.

3. В легенді (переказі) про заснування європейського міста згадується пророцтво одного з апостолів: «Чи бачите гори ці? Повірте мені, на них возсіяє благодать Божа». Назвіть ім'я апостола та століття, в якому він відвідав згадане місце. Вкажіть, про яке місто йдеться.

01 – Павло	05 – 1 ст.	09 – Москва
02 – Петро	06 – III ст.	10 – Львів
03 – Андрій	07 – V ст.	11 – Київ
04 – Іоанн	08 – X ст.	12 – Рим

4. Музей – культурно-освітній та науково-дослідний заклад, призначений для вивчення, збереження та використання пам'яток природи, матеріальної і духовної культури, прилучення громадян до надбань національної і світової історико-культурної спадщини. Визначте в якому місті знаходяться ці незвичайні музеї?

21 – музей пива	26 – Вінниця
22 – музей сміття	27 – Одесі
23 – музей води	28 – Івано-Франківськ
24 – музей сексу	29 – Києві
25 – музей родинних професій	30 – Харкові
26 музей звуку	31 Львові

5. На малюнку зображено вітряк (вітряний млин), який раніше відігравав важливу роль у сільському господарстві України. Як в Україні називався господар вітряного млина?

- 31 – лимар
- 32 – млинар
- 33 – коцар
- 34 – мірошник
- 35 – бондар

Варіант №6

1. Типи об'єктів культурної спадщини.
2. Що означає поняття «рухомі культурні цінності»?
3. Перед вами зображення пам'ятки, що відноситься до національної релігійної святині в Україні.

01 – Андріївська церква
02 – Володимирський собор
03 – Михайлівська церква
04 – Борисоглібський храм

05 – Чернігів
06 – Київ
07 – Львів
08 – Полтава

4. Цей російський художник відіграв важливу роль в особистій долі і творчості Т.Г. Шевченка, у викупі його з кріпацтва. Хто цей художник? Назвіть одну з його найбільш відомих картин.

19 – І.К. Айвазовський
20 – О.А. Іванов
21 – П.А. Федотов
22 – К.П. Брюллов
23 – В.А. Тропінін

24 – "З'явлення Христа народу"
25 – "Портрет Пушкіна"
26 – "Останній день Помпеї"
27 – "Дев'ятий вал"
28 – "Сватання майора"

5. На малюнку зображено фонтан-альтанку, яка вважається одним із семи чудес міста. Як називається це місто?

29 – Харків

30 – Київ

31 – Полтава

32 – Біла Церква

33 – Одеса

Варіант №7

1. Термінологічне визначення поняття «культурні цінності».

2. Назвіть національні природні парки.

3. Ким побудований і на території якої області Олеський замок - пам'ятка архітектури та історії XIII—XVIII століть.

01 – синами князя Юрія Львовича

07 – Одеської,

02 – князем Левом

08 – Львівської,

03 – князем Юрієм II

09 – Вінницької.

4. І квилить, плаче Ярославна
- Вітрило-вітре мій єдиний!
Легкий, крилатий господине!
Нащо на дужому крилі
На волі любії мої,
На князя, ладо моє миле,
Ти ханові метасш стріли?
Не мало неба, і землі,
І моря синього. На морі
Гойдай насади-кораблі.
А ти, прелютий... Горе! Горе!
Мое веселіє украв,
В степу на тирсі розібгав.

Найвидатніша пам'ятка культури Київської Русі – «Слово о полку Ігоревім». Перед вами переклад найпоетичнішого уривка із «Слова...» на сучасну українську літературну мову. Це один із перших перекладів, зроблених в середині XIX ст. (1860 р.). Ким зроблено переклад? В уривку

відбився світогляд, наших давньоукраїнських предків. Як можна охарактеризувати цей світогляд?

10 – Г.С. Сковорода	15 – фетишизм
11 – І.П. Котляревський	16 – тотемізм
12 – Є.П. Гребінка	17 – анімізм
13 – Л.І. Глібов	18 – культ природи
13 – Т.Г. Шевченко	19 – культ предків

5. Його книга «Прогностична оцінка поточного 1483 р. магістра ... з Русі, доктора філософії і медицини Болонського університету» була видана у Римі. У 1481/82 навчальному році він був ректором артистичного і медичного факультетів університету в Болоньї.

Яке ім'я і прізвище пропущене у назві книги, якою мовою написана ця перша друкована книга українського автора?

20 – Павла Русина	25 – італійською
21 – Станіслава Оріховського-Роксолана	26 – церковнослов'янською
22 – Іова Борецького	27 – латинською
23 – Юрія Котермака (Дрогобича)	28 – українською
24 – Костянтина Острозького	29 – грецькою

Варіант № 8

1. Назвіть основні проблеми щодо втрат культурної спадщини.

2. Назвіть дату святкування дня пам'яток історії та культури і Міжнародного дня пам'яток та визначних місць.

3. У скількох країнах та скільки монументів по всьому світу встановлено Т. Шевченку?

01 – у 15 країнах	05 – 681 монумент
02 – у 5 країнах	06 – 100 монументів
03 – у 35 країнах	07 – 1384 монументи
04 – в Україні	08 – до 50 монументів

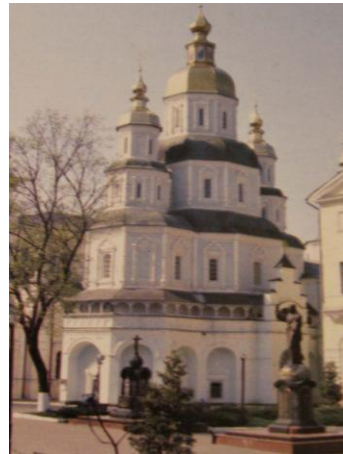

4. Який Закон України регулює правові, організаційні, соціальні та економічні відносини у сфері охорони культурної спадщини з метою її збереження, використання об'єктів культурної спадщини у суспільному житті, захисту традиційного характеру середовища в інтересах нинішнього і майбутніх поколінь?

- 1 «Про охорону культурної спадщини»;
- 2 – «Про музеї та музейну справу»;
- 3 – «Про архітектуру та архітектурну діяльність»;
- 5 – «Про археологічну спадщину».

5. На малюнку – перша кам'яна будівля (1689 р.) м. Харкова, яка виконувала одночасно функції храму і фортеці. Вона збереглася до нашого часу. Вважається цінною пам'яткою української архітектури другої половини XVII століття. Архітектура цього храму має свої витоки у народному зодчестві України. Надзвичайно легкий і стрункий, здалека собор нагадує три свічки, які стоять у ряд. Як називається цей храм?

- 29 – Благовіщенський
- 30 – Пантелеймоновський
- 31 – Петра і Павла
- 32 – Успенський
- 33 – Покровський

Варіант №9

1. Що таке історично-населене місце?
2. Наведіть визначення терміну «нематеріальна культурна спадщина».

3. На якій визначній пам'ятці присягає на вірність Україні та українському народу новообраний Президент: Остромирове Євангеліє

02 – Острозька Біблія;

03 – Пересопницьке Євангеліє;

04 – Мстиславове Євангеліє.

4. Вона видатна українська просвітителька, педагог, засновниця першої недільної жіночої школи в дореволюційній Росії, пропагандистка творчості Т.Г. Шевченка. Як прізвище цієї діячки української культури, в якому місті організувала вона свою школу?

19 – О.Ю. Кобилянська

24 – у Києві

20 – Х.Д. Алчевська

25 – в Одесі

21 – С.Ф. Русова

26 – у Харкові

22 – О.П. Блавацька

27 – у Ніжині

23 – Н.М. Ужвій

28 – в Ялті

6. Герб – це історія міста. Визначте який герб належить місту Куп'янську?

Варіант №10

1. Що таке історичний ареал населеного місця?

2. Які ви знаєте види музеїв?

3. Встановіть відповідність між архітекторами та їх спорудами:

1 – С. Ковнір

06 – Покровська церква у Києві;

2 – І. Григорович-Барський

07 – Кловський палац у Києві,

3 – Й. Шедель

08 – Андріївська церква,

Маріїнський палац;

4 – Б. Растреллі

09 – дзвіниці Києво-Печерської

лаври та Софійського собору

4. Біля підніжжя Замкової гори, в центрі міста, розташувався музейний комплекс:

10 – Т. Шевченка	15 – у Каневі
11 – Б. Хмельницького	16 – у Чигирині
12 – П. Чайковського	17 – у Кам'янці
13 – О. Пушкіна	18 – у Звенигородці
14. – не визначився	

5. На малюнку зображено будинок Києво-Могилянської академії саме таким, яким він був на момент відкриття цього навчального закладу. Назвіть архітектурний стиль цієї споруди.

- 29 – готика
- 30 – класицизм
- 31 – рококо
- 32 – конструктивізм
- 33 – бароко

Варіант №11

1. Що означає «творча діяльність», відповідно до Закону України «Про культуру».
2. Культурний продукт – це:.....
3. До пам'яток містобудування і архітектури за рівнем художньої щільності, естетичного вирішення належать архітектурні ансамблі, комплекси, історичні центри. Перед вами один із палацо-паркових комплексів України. В якій області знаходиться і ким побудований?

1 – Чернігівській	06 – Миколою Терещенком
2 – Харківській	07 – поміщиком Ольховським
3 – Черкаській.	08 – магнатом Леопольдом Кенігом
4 – Полтавській	09 – поміщиком Кочубеєм

4. Особливості правової охорони пам'яток у незалежній Україні характеризуються на прикладі законів. Вкажіть правильну дату опублікування.

11 – Основи законодавства України про культуру	16 – 1991
12 – Про основи містобудування	17 – 1992
13 – Про охорону культурної спадщини	18 – 1997
14 – Про Національний архівний фонд і архівні установи	19 – 1991
15 – Про музеї та музейну справу	20 – 2002
16 – Про архітектурну діяльність	21 – 2000
17 – Про природно-заповідний фонд України	22 – 1997

5. Він випускник Харківського університету, український історик, археолог, етнограф, фольклорист, автор тритомної «Історії запорозьких козаків», консультант І.Ю. Рєпіна під час роботи над історичним полотном «Запорожці пишуть листа турецькому султанові». Рєпін зобразив його на своїй картині. Хто цей видатний діяч української культури? В якій постаті зображений він на картині І.Ю. Рєпіна?

21 – М.І. Костомаров	26 – Тарас Бульба (зліва у червоному жупані і в папасі)
22 – М.С. Грушевський	27 – беззубий запорожець
23 – М.П. Драгоманов	28 – писар (у центрі)
24 – Д.І. Яворницький	29 – Сірко (чорновусий запорожець у центрі)
25 – І.І. Срезневський	30 – напівголений козак (на першому плані)

Варіант №12

1. Відповідно до Закону України «Про культуру» грант – це:

2. До основних видів діяльності у сфері культури належать:.....

3. У місті Харкові класичним зразком барочного стилю є один із мурованих храмів. Визначте його назву і століття, в якому він був побудований.

01 – Успенський	05 – XV ст.
02 – Покровський	06 – XVII ст.
03 – Благовіщенський	07 – XIX ст.
04 – Пантелеймонівський	08 – XX ст.

4. Назвіть прізвище видатного українського композитора, основоположника української класичної музики, автора музики до "Кобзаря" Т.Г. Шевченка, "Збірника українських пісень", багатьох оркестрових, інструментальних, вокальних творів (концертів, сюїт, сонат, рапсодій, романсів, хорів, релігійної музики). Його ім'я носить Харківський театр опери та балету. Він також написав кілька опер. Назвіть цього композитора. Виберіть назви трьох опер, які йому належать.

19 – Д.І. Майборода	24 – "Енеїда"
20 – М.В. Лисенко	25 – "Черевички"
21 – М.Д. Леонтович	26 – "Запорожець за Дунаєм"
22 – Д.С. Бортнянський	27 – "Тарас Бульба"
23 – Л.М. Ревуцький	28 – "Наталка Полтавка"

5. Сучасники називали Богдана Хмельницького «українським Спартаком», «Ганнібалом», до нього шанобливо зверталися європейські монархи. У Києві встановлено пам'ятник Хмельницькому (скульптор М.Й. Микешин). Визначте час створення цього пам'ятника.

- 29 – XVII ст. (1654 р.)
- 30 – XVIII ст. (1775 р.)
- 31 – XIX ст. (1888 р.)
- 32 – XX ст. (1918 р.)
- 33 – XX ст. (1991р.)

Варіант №13

1. Що означає термін «пам'яткознавство».
2. Охарактеризуйте унікальну пам'ятку (за вибором студента).

3. Український народ здавна був одним із найталановитіших у світі. Жага до самостійності й незалежності сприяла до збагачення народної творчості, мистецтва та справжніх українських традицій. Прагнення виживати у важкі часи, стиль життя наших прадідів сприяло виникненню декоративно-ужиткового мистецтва. Речі створювались не лише для естетичного задоволення, адже прикрашаючи оселю, мали практичне застосування. Кожній сучасній українській області притаманні свої декоративно-ужиткові вироби, котрі набули значного розвитку. Оберіть правильну відповідь

01 – Полтавська	05 – петриківський розпис
02 – Чернівецька	06 – художня кераміка
03 – Дніпропетровська	07 – художня вишивка
04 – Вінницька	08 – вироби з дерева

4. По всій Україні безліч архітектурних пам'яток, якими у свій час пишалися і які були епіцентром історичних подій. Нині вони не втратили історичної цінності, але стали просто непотрібними... Історичні будівлі – приклади неокласицизму, бароко, неоготики та багатьох інших стилів. На жаль, вони залишені на поталу часу, який неблаганний до цих творінь. Перед вами одна з історичних споруд, що потребує негайної реставрації. Тут

влаштували ошатні бали, на які з'їжджалася вельми шановані люди 18 століття. Одним із гостей неодноразово був останній король Речі Посполитої Станіслав Август II Понятовський. Також сюди приїздили й два імператори – російський Петро I та австрійський Йосиф II. Ідейною натхненницею розбудови палацу була вдова Павла Карла Сангушка – княгиня Барбара. На той час – відома поетеса.

9 – Палацовий комплекс князів Сангушко	14 – Бережани
10 – художній музей	15 – Ізяслав
11 – палац Терещенків	16 – Чернігів
12 – Бережаський замок	17 – Луцьк

5. Його творчість відноситься до світової музичної культури. Назвіть прізвище видатного українського композитора, основоположника української класичної музики, автора музики до «Кобзаря» Т.Г. Шевченка, «Збірника українських пісень», багатьох оркестрових, інструментальних, вокальних творів (концертів, сюїт, сонат, рапсодій, романсів, хорів, релігійної музики). Виберіть назви трьох опер, які йому належать.

21 – Д.І. Майборода	24 – "Енеїда"
22 – М.В. Лисенко	25 – "Черевички"
21 – М.Д. Леонтович	26 – "Запорожець за Дунаєм"
24 – Д.С. Бортнянський	27 – "Тарас Бульба"
25 – Л.М. Ревуцький	28 – "Наталка Полтавка"

Варіант №14

1. Що відноситься до документальних пам'яток?
2. Суб'єкти у сфери діяльності культури.

3. Яка літературна героїня стала прообразом цього пам'ятника і де він знаходиться?

1 Наталка Полтавка	04 – Полтаві
2 Маруся Чурай	05 – Кропивницьку
3 Настя Лісовська	06 – Луцьку

4. Його називали українським Шекспіром, батьком театру світового рівня. Про кого мовиться і де він народився?

7 – М.Кропивницький	12 – селі Бежбайраки
8 – М. Тобілевич	13 – селі Кам'яно-Костувате
9 – М. Щепкін	14 – село Красне
10 – І. Котляревському	15 – Полтаві

5. Цей талановитий художник народився в Ізюмі і майже все життя прожив у Харкові. Написав багато картин про життя козаків, походи запорожців, але найбільше уславився своїми пейзажами, в тому числі і харківськими ("Журавлівка", "Козача левада, "Напровесні"). Весь свій творчий доробок заповідав Харківському художньому музею. Назвіть цього художника. Визначте роки його життя.

17 – С.І. Васильківський	22 – 1875-1919
18 – І.Ю. Рєпін	23 – 1860-1944
19 – М.А. Беркос	24 – 1861-1919
20 – М.С. Самокиш	25 – 1844-1930
21 – О.О. Мурашко	26 – 1854-1917

Варіант №15

1. Що відноситься до пам'яток образотворчого мистецтва?.

2. Термінологічне визначення слова «музей».

3. Цей український меценат вклав свої кошти у спорудження 14-ти і реконструкцію 20-ти храмів. Він був захоплений архітектурним стилем, який отримав додаткову назву «українське». Визначте прізвище цього діяча та архітектурний стиль.

1 – Іван Мазепа	05 – готика
2 – Петро Могила	06 – класика
3 – Богдан Хмельницький	07 – бароко
4 – Петро Сагайдачний	08 – рококо

4. Ця пам'ятка відноситься до давнину головним храмом міста Харкова був Успенський собор. Розташовувався цей собор на майдані, де в ті часи проводилися зібрання городян, ярмарки, народні гуляння. Перший храм був невеликий за розміром і зроблений із дерева. Він згорів. На тому ж місці побудували новий храм. За розмірами він був більшим, а за красою – неперевершеним, відрізнявся пишним оздобленням. Дзвіницю собору збудували на честь перемоги Росії у війні з Францією. Яка висота дзвіниці?

- 1 – 89 м
- 2 – 90 м
- 4 – 74 м

5. В якому місті знаходиться цей унікальний пам'ятник?

- 29 – Полтаві
- 30 – Кропивницькому
- 31 – Чернівецьку
- 32 – Ужгороді

Варіант №16

1. Що означає «матеріальна культура».

2. Коли затверджено закон «Про охорону культурної спадщини».

3. Козацька доба в пам'ятках історії та культури. Будівництво цього комплексу почалося в 2005 році. Він являє собою відтворену копію старовинного козацького поселення. Цей туристичний об'єкт унікальний не тільки з культурної чи історичної сторони, а ще відрізняється оригінальною технологією будівництва, із застосуванням натуральних, екологічно чистих матеріалів. Як називається цей комплекс та який історичний фільм там знято?

1 – Запорізька Січ	05 – Богдан Хмельницький
2 – Козацька слобода	06 – Тарас Бульба
3 – Хортиця	07 – Іван Сірко

4. Про цю видатну особистість влучно сказав Д. Яворницький. *«Велику справу зробив Марко Кропивницький. Ми з усією своєю історією та археологією навряд чи досягли б такої популяризації української культури як Марко Лукич Кропивницький зі своїм театром».* Саме він у 1881 році добився скасування останньої норми Емського указу, і було дозволено ставити вистави українською мовою. Тобто було розширено сферу вживання української мови. Перед вами фото пам'ятника в одному із міст України. В якому?

- 4 – Кропивницькому
- 5 – Харкові
- 6 – Києві
- 7 – Полтаві

5. У 1965 р. Київською кіностудією був випущений фільм – екранізація класичного твору літератури. Кінострічка отримала міжнародне визнання, золоті премії I призи міжнародних фестивалів і кіноакадемій (в Аргентині, Римі, Греції, Великобританії тощо). В ній яскраво відбилися особливості життя, побуту, звичаїв, національного характеру українського народу. Як називається фільм, хто його режисер?

19 – "Земля"	24 – С.Й. Параджанов
20 – "Кармелюк"	25 – О.П. Довженко
21 – "Тіні забутих предків"	26 – Г.А. Савченко
22 – "Лісова пісня"	27 – В.І. Івченко
23 – "Украдене щастя"	28 – М.П. Мащенко

Варіант №17

1. Дайте визначення «документальні пам'ятки».
2. Пам'ятки історії та культури вулиці Сумської в Харкові.

3. Ці письменники-романтики були пов'язані з одним із вищих навчальних закладів. Вони збагатили українську мову й літературу. Визначте їх прізвища та заклад, к якому вони працювали.

1 – А.Л. Метлинський	06 – Новоросійський університет
2 – Д.І. Багалій	07 – Харківський університет
3 – П.Д. Юркевич	08 – Київський університет
4 – П.П. Гулак-Артемівський	09 – Львівський університет
5 – Г.Ф. Квітка-Основ'яненко	10 – Києво-Могилянська академія

4. Регіональний ландшафтний парк «Диканський» – об'єкт природно-заповідного фонду, розташований у північно-східній частині Полтавської області в Диканському районі між селищем Диканька та річкою Ворскла.

В якому році він заснований? Скільки там знаходиться пам'яток архітектури?

11 – 1994	16 – 10 пам'яток
12 – 1999	17 – 5 пам'яток
13 – 1978	18 – 8 пам'яток
14 – 1987	19 – 2 пам'ятки

5. Цей український режисер був справжнім новатором театрального мистецтва: він створив молодий модерний театр, який відбив революційні пошуки українського відродження 20-х років ХХ ст. В його театральній естетиці синтетично об'єднались слово, рух, музика, світло, декоративні конструкції. Як прізвище режисера, як називають його театр?

21 – М.М. Крушельницький	26 – "Молодість"
22 – І.О. Мар'яненко	27 – "Березіль"
23 – М.Л. Кропивницький	28 – "Наш театр"
24 – І.К. Карпенко-Карий	29 – "Театр революції"
25 – Лесь Курбас	30 – "Сучасник"

Варіант №18

1. Що відноситься до архітектурних об'єктів культурної спадщини?
2. Особливості музейного законодавства України.

3. Головна урочиста брама давнього Києва, видатна пам'ятка архітектури часів Київської Русі – це:

- 1 – Золоті ворота;
- 2 – Змієві вали;
- 3 – Лядські ворота;
- 4 – Десятинна церква.

4. ОКЗ «ХНМЦОКС» та Управління культури і туризму ХОДА продовжують роботу з укладання охоронних договорів із власниками об'єктів культурної спадщини. Наразі укладено чотири охоронних договори на об'єкти культурної спадщини (пам'ятки історії та архітектури місцевого значення), що розташовуються на території м. Харків. Перед вами одна з цих будівель. Назвіть її.....

5. Які завдання державної політики у сфері охорони об'єктів всесвітньої спадщини?

01– здійснення постійного моніторингу стану збереження об'єктів всесвітньої спадщини;

02 – забезпечення дотримання міжнародних стандартів у сфері охорони об'єктів всесвітньої спадщини, поєднання національних традицій і досягнень із світовим досвідом у зазначеній сфері;

03 включення питань охорони об'єктів всесвітньої спадщини до загальних програм соціально-економічного розвитку держави;

04 – усі відповіді правильні.

Варіант №19

1. Що таке історичний ареал населеного місця?

2. Що відноситься до ландшафтних об'єктів культурної спадщини?

3. Козацька доба в пам'ятках історії та культури. Ці художники створили кращі картини, присвячені героїчному минулому рідного народу. Козацька тема проходить через усю їх творчість. Приведіть у відповідність прізвища авторів і назви їх творів. 1 – С.І. Васильківський 05 – "Запорожці пишуть листа турецькому султанові"

2 – І.Ю. Репін

06 – "Бій під Жовтими Водами"

3 – М.С. Самокиш

07 – "Козача левада"

4 – Л.В. Позен

08 – "Запорожець у розвідці"

4. Перед вами зображення історико-культурного заповідника України. Якого саме і де він розташований?

09 – історико-культурний
заповідник ім. І. Репіна

13 – с. Качанівка

10 – Національний історико-культурний
заповідник «Качанівка»

14 – м. Чугуїв

10 – Національний заповідник
«Замки Тернопілля»

15 – с. Крилос

11 – Національний заповідник
«Давній Галич»

16 – м. Збараж

5. Міжнародна організація ЮНЕСКО включила до списку об'єктів світової спадщини дерев'яні церкви Карпатського регіону. В Україні збереглась

велика кількість шедеврів дерев'яної сакральної архітектури, яка займає особливе місце в історико-культурній спадщині нашої держави. Включення дерев'яних церков Карпат до Списку об'єктів всесвітньої спадщини ЮНЕСКО дозволить значно збільшити туристичну привабливість цього регіону, а також зберегти ці унікальні зразки поєднання старовинних народних будівельних традицій з традиціями храмового зодчества. Найдавніша церква де знаходиться і коли збудована?

17 – Львівська область, с. Потеличі	22 – 1777
18 – селі Сянки	23 – 1645
19 – Крайниково	24 – 1668
20 – Шелестів	25 – 1502-1600 рр.

Варіант №20

1. Назвіть типи об'єктів культурної спадщини.

3. Сім чудес м. Харкова.

3. До Переліку об'єктів (елементів) нематеріальної культурної спадщини України увійшли Приведіть у відповідність назву об'єктів та їх місце розташування.

1 – Косівська кераміка	06 – о. Хортиця
2 – Кролевецькі ткани рушники	07 – смт. Опішне
3 – Козацькі звичаї, традиції, ігри, танці, трюки та вправи	08 – м. Косів
4 – Опішнянська кераміка –	09 – м. Кролевець
5 – Петриківський розпис	10 – м. Коломия
6 – Писанкарство	11 – смт. Петриківка

4. Назвіть дату відкриття першого в Україні загальнодоступного

міського музею. В якому місті він організований?

1 – 1900	04 – Полтаві
2 – 1886	05 – Києві
3 – 1825	06 – Харкові
4 – 1890	07 – Одесі

5. Етнографічний музей – це науково-дослідна, культурна установа, що комплектує, зберігає, вивчає, експонує, популяризує пам'ятки матеріальної і духовної спадщини народу. Ціль таких музеїв – не консервування культурної спадщини, а навпаки – наближення до людей. Більшість етнографічних музеїв України невеликі та мають місцевий, краєзнавчий характер. Найкращий з них знаходиться у

- 31– Львові
- 32 – Харкові
- 33 – Сумах
- 34 – Ужгороді
- 35 – Хусті

Варіант №21

1. Що відноситься до об'єктів культурної спадщини?
2. Характеристика поняття «охорона культурної спадщини».
3. Приведіть у відповідність імена художників та назви їх творів.

1 – Т.Г. Шевченко	06 – "Місячна ніч на Дніпрі"
2 – А.І. Куїнджі	07 – "Портрет дівчини в червоному капелюсі"
3 – О.О. Мурашко	08 – "Авель"
4 – А.П. Лосенко	09 – "Автопортрет"
5 – І.І. Соколов	10 – "Проводи рекрутів"

4. Ідеї національно-культурного Відродження України відбилися у творах відомих письменників. Звідки вони родом?:

1 – І.П. Котляревський	01 – с. Чорнухи
2 – Т.Г. Шевченко	02 – Полтава
3 – Г.С. Сковорода	03 – с. Кирилівка
4 – М.В. Гоголь	04 – с. Сорочинці

5. Це місто налічує 146 пам'ятників та пам'ятних знаків, 78 з них є пам'ятками історії та монументального мистецтва місцевого значення та перебувають на державному обліку. Крім того, у місті 18 пам'яток архітектури і містобудування та 17- археології. Втілюючи в собі досвід, життєві та естетичні ідеали різних поколінь, об'єкти культурної спадщини являють собою справжню енциклопедію пізнання минулого і сучасного, справляють великий вплив на формування принципів, норм і правил поведінки людей, виховання підрастаючого покоління. Як називається це місто і кому присвячений пам'ятник?

1 – Козаку Мамаю	04 – Полтаві
2 – бандуристу	05 – Каневі
3 – козацькому атаману	06 – Кривому Розі

Варіант №22

1. Що відноситься до археологічних об'єктів культурної спадщини?
2. Українські пам'ятки історії і культури за кордоном.
3. Прилетіла ластівочка,
Стала собі щебетати,
Господаря викликати:
Вийди, вийди, господарю,

Подивися на кошару.
Там овечки покотились,
А ягнички народились.
В тебе товар весь хороший,
Будеш мати мірку грошей.
Хоч не гроші, то полова,
В тебе жінка чорноброва.
Прилетіла ластівочка.

Перед вами зразок народної поетичної творчості, що належить до календарно-обрядової поезії. Наші предки вірили в магічну силу слова і ритуальних дії тому й намагалися обрядами й піснями, що їх супроводжують, накликати добробут прихильність природи тощо.

Визначте, до якого жанру календарно-обрядової поезії належить даний твір. З яким православним святом пов'язане виконання таких пісень?

11 – веснянки	15 – Благовіщення
12 – щедрівки	16 – Великдень
13 – коломийки	17 – Трійця
15 – частівки	18 – Різдво

4. Приведіть у відповідність імена авторів опер та драм.

1. – С.С. Гулак-Артемівський	06 – "Енеїда"
2 – М.В. Лисенко	07 – "Черевички"
3 – Т.Г. Шевченко	08 – "Назар Стодоля"
4 – І.П. Котляревський	09 – "Наталка Полтавка"
5 – П.І. Чайковський	10 – "Запорожець за Дунаєм"

5. Цей видатний церковний і культурний діяч України є засновником навчального закладу вищого типу у м. Києві. Назвіть його ім'я.

- 29 – Острозький
- 30 – П. Могила
- 31 – В.Н. Каразін
- 32 – Ф. Прокопович
- 33 – М. Смотрицький

Варіант № 23

- 1. Реституція культурних цінностей – це...
- 2. Класифікація історико-культурних заповідників України.

Значну роль в активізації пам'яткоохоронної роботи відіграє

підготовка багатомного «Зводу, пам'яток історії та культури України», томи якого включають статті про пам'ятки археології, історії, архітектури та монументального мистецтва. В якому році вийшов «Звід пам'яток історії та культури України: Харківська область. Чугуїв і Чугуївський район»?

- 1 – 2001 р.
- 2 – 1998 р.
- 3 – 1999
- 4 – 200- р.
- 5 – 2019

4. Нематеріальна культурна спадщина – це культурно-духовні особливості, які й вирізняють один етнос від іншого, формуючи його національну ідею. Назвіть категорію поданого об'єкту культурної спадщини та регіон в якому вона зародилася.

- 10 – писанкарство
- 11 – петриківський розпис
- 12 – кераміка
- 14 – Опішня
- 15 – Коломия
- 16 – Дніпропетровщина

5. Перед вами – військові відзнаки Запорізької Січі, до яких козаки ставилися з великою пошаною, вважали їх дорожочінностями. Яку загальну назву у запорізькому війську мали ці відзнаки?

- 29 – емблеми
- 30 – держави
- 31 – корогви
- 32 – скіпетри

Варіант № 24

1. Що таке стародруки.
2. Назвіть меморіальні об'єкти козацької доби.
3. Перед вами одна із національних святинь України. Як називається та де знаходиться?

23 – Андріївська церква	28 – Харків
24 – Покровська церква	29 – Чернігів
25 – Успенський собор	30 – Львів
26 – Домініканський собор	31 – Київ

4. Відтворюючи етапи розвитку цивілізації, пам'ятки історії та її культури водночас служать джерелом історичною пізнання, важливим засобом формування світогляду наших сучасників. Еволюція нерухомих пам'яток яскраво свідчить про еволюцію людства, людини. Літературні твори є прикладом документальної культурної спадщини. Приведіть у відповідність імена українських митців та їх твори.

1 – Т.Г. Шевченко	07 – "Козачий пікет у степу"
2 – С.І. Васильківський	08 – "Катерина"

3 – І.І. Соколов	09 – "В люди"
4 – П.О Левченко	10 – "Проводи в рекрути"
5 – К.К. Костанді	11 – "Хутір"
6 – С.Ф. Шишко	12 – "Над Дніпром"

5. В історії української культури відомі не тільки окремі особистості, а цілі родини, які зробили в неї великий внесок. Ця родина знаменита виключними талантами всіх членів: батько – промисловець, банкір і меценат; мати – педагог-просвітитель, дочка – поетеса, перекладач і педагог; один син – славетний оперний співак, виступав па сценах Петербурга. Києва. Лондона, Парижа, Нью-Йорка; другий син – композитор, піаніст, педагог-вокаліст. Назвіть прізвище цієї родини, в якому місті вона жила?

27 – Мурашки	28 – Харків
28 – Тобілевичі	29 – Чернігів
29 – Драгоманови	30 – Львів
30 – Алчевські	31 – Київ
31 – Заремби	32 – Одеса

Варіант №25

1. Що означає «об'єкт містобудування».
2. Що входить до «території спадщини та об'єкти соціокультурної інфраструктури».

3. Хто є автором пам'ятника Т.Г. Шевченку у м. Харкові (вул. Сумська)? Виберіть прізвище скульптора і визначте рік в якому був побудований пам'ятник,

01 – М.В. Васильєв	06 – 1925
02 – М.Г. Манізер	07 – 1935
03 – М.Й. Микешин	08 – 1945
04 – І.П. Кавалерідзе	09 – 1955
05 – О.П. Олійник	10 – 1965

4. За підрахунками істориків, він провів п'ятдесят п'ять битв і тільки три програв, десять разів поспіль запорожці обирали його кошовим отаманом, а 1645 року він зі своїм військом отримав запрошення від французького короля взяти участь у війні з Іспанією. Татари і турки боялися його і називали "урус - шайтаном", і знаменитого листа султанові Мухамеду IV підписав саме він з усім кошем. Як звали цього славного запорожця, яке місто Харківської області є його Батьківщиною?

19 – Максим Кривоніс	24 – Ізюм
20 – Самійло Кішка	25 – Мерефа
21 – Станіслав Морозенко	26 – Вовчанськ
22 – Дмитро Байда	27 – Богодухів
23 – Іван Сірко	28 – Золочів

5. На малюнку головний корпус Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка, побудований за проектом архітектора В.І. Беретті у 1837-1843 рр. Якого архітектурного стилю ця пам'ятка?

- 29 – бароко
- 30 – рококо
- 31 – романтизм
- 32 – класицизм
- 33 – готика

Варіант №26

1. Що відноситься до археологічних об'єктів культурної спадщини.

2. Термінологічне визначення поняття «монументальне мистецтво»

3. Нижче наведено уривок із народнопоетичного твору, що відноситься до документальної культурної спадщини. Жанр його був дуже поширений в Україні в козацьку добу. Ці твори розповідали про важливі історичні події, про гетьманів, про подвиги відомих ватажків і невідомих героїв визвольної боротьби. Виконувались вони речитативом під акомпанемент кобзи, бандури, ліри.

Назвіть жанр твору, уривок з якого наведено. Вставте пропущене ім'я героя твору, який по дорозі до Січі перемагає ворога-татарина й зі своєю багатою здобиччю прибуває до Січі.

Ой, полем, полем килиїмським,
То шляхом битим гординським,
Ой там гуляв козак...
Не боїться ні огня, ні меча, ні третього болота.
Правда, на козакові шати дорогії -
Три семирязі лихії:
Одна недобра, друга негожа,
А третя й на хлів несхожа.
Правда, на козакові шапка-бирка,
Зверху дірка,
Правдою пошита,
Вітром підбита,
Куди віє, туди провіває,
Козака молодого прохолоджає.

13 – пісня	17 – Байда
14 – балада	18 – Підкова
15 – дума	19 – Кішка
16 – поема	20 – Голота

4. Однією із палеодемографічних феноменів в Україні слід назвати – Трипільську культуру доби енеоліту - мідного віку існувала в IV-III тис. до н. е. на території Молдови та Правобережної України. Тут виявлено понад 1500 поселень цієї культури, в кожному з яких проживало до 500 жителів, хоч поряд з ними існували й великі селища-протоміста (Майданецьке, Тальянки), в яких виявлено рештки тисяч будинків, і мешкало до 8-15 тис. осіб. Загальна ж чисельність трипільської людності могла сягати 1 млн. чол. Це була високорозвинена для свого часу цивілізація. Хто відкрив цю культуру і чим найбільше вона увійшла в історію?

13 – Хвойка В.	17 – писемністю
14 – Івановов П.	18 – гончарством
17 – Яворницький Д.	19 – ткацтвом
18 – Антонович В.	20 – вишивкою

5. Він був останнім українським гетьманом, дуже освіченою людиною, слухав лекції в Німеччині, Франції, Італії. Певний час був президентом Петербурзької академії наук, де підтримував М.В. Ломоносова, обстоював Інтереси козацької старшини. У своїй резиденції в Глухові зібрав велику художню колекцію, організував театр, влаштував концерти (в бібліотеці збереглося 2300 творів музичної літератури). Ще більш широкі культурні задуми пов'язані з відродженням старої гетьманської резиденції, зруйнованої Петром I, де він задумував відкрити університет. У цьому місті він похований.

Як прізвище останнього гетьмана, з яким містом пов'язана його велика культурна програма?

21 – Кирило Розумовський	26 – Полтава
22 – Павло Скоропадський	27 – Ніжин
23 – Павло Полуботок	28 – Батурин
24 – Дем'ян Многогрішний	29 – Умань
25 – Петро Калнишевський	30 – Чигирин

Варіант №27

- Осередки пам'яткознавчих досліджень в Україні (перерахувати)
- Поняття «історичні пам'ятки».

3. Цей скульптор створив понад 750 художніх творів, серед яких скульптурні портрети Володимира Великого, Т.Г. Шевченка, І.Я. Франка, барельєфи Б. Хмельницького, М.С. Грушевського та ін. Назвіть його прізвище і століття, в якому він жив.

1 – М.Й.Микешин	06 – XIX ст.

2 – І.П. Кавалерідзе	07 – XX ст.
3 – М.Г. Манізер	08 – ХХІст.
4 – О.П. Архипенко	09 – XX ст..
6 – М.В. Кричевський	10 – XX ст

4. Нематеріальна культурна спадщина – це культурно-духовні особливості, які й вирізняють один етнос від іншого, формуючи його національну ідею. Це і звичаї. Визначте, що входить до нематеріальної культури:

5. Перед вами Стара фортеця, що стала візитною картою міста і однією із семи чудес України. Якого міста?

11 – Кам'янець-Подільський	15 – князь Острозький К.
12 – Львів	16 – Литовські князі Коротковичі
13 – Холм	15 – Данило Романович
14 – Мукачево	15 – Алмош

- 29 – Тарас Шевченко
- 30 – Петро Могила
- 31 – Іван Мазепа
- 32 – Богдан Хмельницький
- 33 – Михайло Грушевський

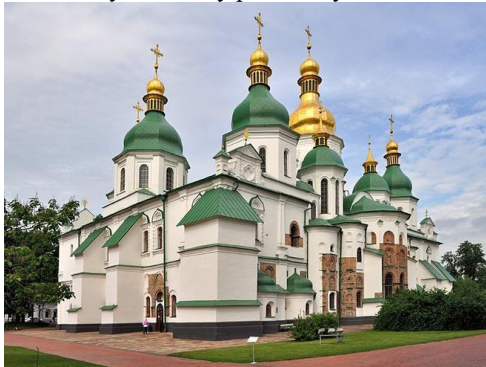

Варіант №29

1. Державна система охорони культурної спадщини в Україні.
2. Класифікація оборонних споруд.
3. До Державного реєстру нерухомих пам'яток України внесено ... об'єктів культурної спадщини за категорією національного значення. Визначте правильну відповідь:

- 06 – 10
- 07 – жодного
- 08 – 9
- 09 – 12

4. Софійський собор – всесвітньо відома пам'ятка архітектури і монументального живопису. В якому році побудований і ким?

16 – Ярослав Мудрий

24 – 1020р.

17 – Володимир Великий
18 – Невідомий архітектор

25 – 1036р.
26 – 1025-1028рр.

5. Цей видатний діяч українського просвітництва XVIII ст. був широко освіченою людиною: закінчив Київський колегіум, вчився у Римському католицькому колегіумі, слухав лекції у німецьких університетах, у Києво-Могилянській академії (з 1704 по 1716 рр.), пройшов шлях від професора до ректора, читав поезію, риторику, філософію, теологію, лекції з математики, астрономії, логіки. Він був видатним літератором, створив оду на честь Полтавської битви, віршовану історичну драму (1705), в якій уславив великого київського князя і російського царя Петра, реформи якого підтримував. Він автор "Букваря" і підручника "Про ораторське мистецтво". Хто цей великий український просвітител? Як називається його історична драма в стилі класицизму?

21 – Мелетій Смотрицький
22 – Стефан Яворський
23 – Георгій Кониський
24 – Феофан Прокопович
25 – Рафаїл Заборовський

26 – "Тренос"
27 – "Володимир"
28 – "Милость Божія"
29 – "Перло многоцінне"
30 – "Зерцало"

Варіант №30

1. Згідно із Конвенцією ЮНЕСКО про охорону всесвітньої культурної та природної спадщини від 16.11.1972 р., під «культурною спадщиною» розуміється:.....

2. Основні напрями пам'яткоохоронної діяльності в Україні.

3. Як називається цей обряд, що відноситься до елементів нематеріальної культурної спадщини України і коли його проводять?

16 – водіння куста

17 – Івана -Купала

18 – гаївки

24 – на початку весни

25 – 7 липня

26 – на Трійцю

4. Російський актор був у дружніх стосунках з українськими письменниками: І.П. Котляревським, Г.Ф. Квіткою-Основ'яненком, Т.Г. Шевченком, який намалював його портрет. Він працював у Харківському і Полтавському театрах, гастролював у Києві та інших містах України. Хто цей актор, яка була його улюблена роль українського репертуару?

19 – П.С. Мочалов

20 – І.М. Москвін

21 – К.С. Станіславський

22 – В.Л. Качалов

23 – М.С. Щепкін

24 – Виборний ("Наталка Полтавка")

25 – Чупрун ("Москаль-чарівник")

26 – Шельменко ("Шельменко-денщик")

27 – Шкурат ("Сватання на Гончарівці").

28 – Грицько ("Козак-віршописець")

5. На малюнку зображено пам'ятник видатному діячеві України княжої доби, що об'єднав східнослов'янські племена в одну державу. Назвіть його.

24 31 – Володимир Мономах

25 32 – Юрій Долгорукий

26 33 – Ярослав Мудрий

27 34 – Олександр Невський

28 35 – Володимир Великий

Варіант 31

1. Туристично-краєзнавча класифікація оборонних споруд України (за О. Лесиком).
2. Краєзнавчий туризм – це...
3. Чи є в Україні сайт «Віртуальний музей нематеріальної культурної спадщини України» і з якого року діє

04 – так

06 – 2018р.

05 – ні

07 – 2019р

06 Коли створено Українське товариство охорони пам'яток історії та культури:

19 – 1966 р.

19.– 1984 р.

21. – 1970 р

5. Другим палеодемографічним феноменом в Україні слід вважати черняхівську культуру, розквіт якої в III-IV ст. співпав з часом економічної та політичної стабілізації народів Південно-Східної Європи. Ця культура, пам'ятки якої відомі на великій території від Західного Бугу до Сіверського Дінця, від Прип'яті та Сейму до Нижнього Дунаю та узбережжя Чорного моря, була найзначнішим етнокультурним утворенням того часу в Європі. Основою економіки у черняхівців було розвинене землеробство, спеціалізовані ремесла (гончарське, ювелірне, залізообробне), розгалужена та

жвава торгівля з Римською імперією. Де знаходиться поселення черняхівської культури?

- 07 – Сабарівський кар'єр. Прибузьке.
- 08 – Урочище Горбачиха поблизу Дніпра
- 09 – Урочище Вирва

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Акуленко В.І., Магазинщикова І.П., Моздир М.І., Тарасенко О.О. Культурна спадщина людства: збереження та використання: Навчальний посібник / За ред. І.П. Магазинщикової. – Львів: Фенікс, 2002. – 160 с.
2. Вечерський В.В. Спадщина містобудування України: Теорія і практика історико-містобудівних пам'яткоохоронних досліджень населених місць: Монографія. – К.: ЦІПТАМ, 2003. – 560 с.
3. Закон України «Про охорону культурної спадщини» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1805-4>.
4. Заремба С. Нариси з історії українського пам'яткознавства / С. Заремба. – К.: ТОВ Видавництво «Аратта», 2002. – 204 с.
5. Збірник нормативно-правових актів з питань охорони культурної спадщини. – Луцьк, 2005. – 95 с. 80.
6. Заремба С.З. Українське пам'яткознавство : історія, теорія, сучасність / С.З. Заремба. – К., 1995. – 289 с.
7. Зарубіжний досвід збереження нерухокої історико-культурної спадщини // Історико-культурна спадщина України : проблеми дослідження та збереження. – К., 1998. – С. 91–103.
8. Збірник нормативно-правових актів сфери охорони культурної спадщини. – Чернігів, 2011. – 796 с.
9. Конституція України // ВВР України, 1996. -№ 30. Ст.141.
10. Культурна спадщина України : бібліогр. покажч. / уклад.: В. В. Степко, Г. О. Стешенко, Т. В. Улятовська, А. А. Чернявська ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Бібліотека. – К., 2012. – 140 с.
11. Культурна спадщина України. Правові засади збереження, відтворення та охорони культурно-історичного середовища: 36. офіц. док. / Упоряд. В.І. Фрич; Відп. ред. М.В. Гарник. – К.: Істина, 2002. – 336 с.
12. Лейбфрейд А.Ю., Поляков Ю.Ю. Харьков. От крепости до столицы : Заметки о старом городе. – Х. : Фолио, 1998.
13. Пламеницька О.А. Фортеці й замки в Україні // Пам'ятки України. – 1996. – № 2. – С. 13 – 17.
14. Поливач К.А. Історико-культурна спадщина як фактор розвитку регіонів та населених місць України // Укр. геогр. журн. – 2005. – № 1. – С. 55–62. 163.
15. Поливач К.А. Культурна спадщина як чинник та ресурсна база розвитку туризму // Часопис соціально-економічної географії. – Х.: Вид-во Харк. нац. ун-ту ім. В.Н. Каразіна. – 2007. – Вип. 2 (1). – С. 123–128.

Законодавча література.

1. ЗАКОН УКРАЇНИ Про охорону культурної спадщини із змінами і доповненнями, внесеними Земельним кодексом України від 25 жовтня 2005 року N 2768-III, Законами України від 10 січня 2005 року N 2921-III

2. Положення про порядок визначення наукових об'єктів, що становлять національне надбання (Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ N 1543 від 28.09. 03 527 від 01.04.04 N 1709 від 19.12.2005).

3. Закон України про охорону археологічної спадщини. Цей Закон регулює відносини, пов'язані з охороною археологічної спадщини України — невід'ємно невідновлюваного джерела знань про історичне минуле, а також визначає права та обов'язки дослідників археологічної спадщини.

4. Інструкція про порядок визначення оціночної та страхової вартості пам'яток Музейного фонду України (Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства культури і мистецтв N 481 від 06.08.2005)

Стаття 23 Закону України "Про музеї та музейну справу"

5. **З а к о н** **У к р а ї н и** Про Національний архівний фонд та архівні установи Цей Закон регулює відносини, пов'язані із формуванням, обліком, зберіганням і використанням Національного архівного фонду, та інші основні питання архівної справи.

6. Закон України "Про охорону культурної спадщини"

7. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2005 N1768 "Про затвердження Порядку укладення охоронних договорів на пам'ятки культурної спадщини"

(Порядок укладення охоронних договорів на пам'ятки культурної спадщини та зразок охоронного договору).

8. Конвенція про охорону архітектурної спадщини Європи від 3 жовтня 1985 року // Офіційний вісник України від 25.10.2006 - 2006 р., № 41, стор.40, стаття 2722.

9. Конвенція «Про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини» від 16 листопада 1972 р. // Культурна спадщина України. Правові засади збереження, відтворення та охорони культурно-історичного середовища: 36. офіц. док. / Упоряд. В. І. Фрич; Відл. ред. М. В. Гарник. - К.: Істина, 2002. - 336 с.

10. Конвенція про заходи, спрямовані на заборону та запобігання незаконному ввезенню, вивезенню та передачі права власності на культурні цінності від 14 листопада 1970 року // Відомості Верховної Ради Української РСР. - 1988. - №8. - Ст. 211.

11. Чорноморська конвенція про співробітництво у галузі культури, освіти, науки та інформації від 06.03.1993 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України - 2004 р., № 4, / Книга 2 /, стор. 462, стаття 1015.

12. Конвенція про охорону підводної культурної спадщини від 2

листопада 2001 року // Урядовий кур'єр від 12.10.2006 - № 191.

13. Угода про вивезення та ввезення культурних цінностей від 28 вересня 2001 року // Офіційний вісник України від 22.02.2006 - 2006 р., № 6, стор. 24, стаття 280.

14. Конвенція про охорону нематеріальної культурної спадщини від 17 жовтня 2003 року // Урядовий кур'єр від 01.04.2008 - № 60.

15. Європейська конвенція про правопорушення щодо культурних цінностей від 23 червня 1985 р. // Культурна спадщина України. Правові засади збереження, відтворення та охорони культурно-історичного середовища: Зб. офіц. док. / Упоряд. В. І. Фрич; Відп. ред. М. В. Гарник. - К.: Істина, 2002. - 336 с.

16. Конвенція ЮНІДРУА по поверненню викрадених або незаконно вивезених культурних цінностей від 24 червня 1995 року // «Бібліотека З&Б», №13 від 25 березня 2000 р.

17. Закон України «Про охорону культурної спадщини» від 08.06.2000 р. №1805-III // Офіційний вісник України від 21.07.2000 р., №27, ст. 1112, стор.32.

18. Закон України «Про музеї та музейну справу» від 29.06.1995 № 249/95-ВР // Відомості Верховної Ради України від 20.06.1995, №25, ст. 191.

14. Закон України «Основи законодавства України про культуру» від 14.02.1992 №2117-ХІІ // Відомості Верховної Ради України від 26.04.1992, №21, ст. 294.

19. Закон України «Про затвердження Загальнодержавної програми збереження та використання об'єктів культурної спадщини на 2004-2010 роки» від 20 квітня 2004 року №1692-IV // Урядовий кур'єр від 19.05.2004 - № 92.

20. Закон України «Про перелік пам'яток культурної спадщини, що не підлягають приватизації» від 23 вересня 2008 року №574-VI // Урядовий кур'єр від 19.05.2004 - № 92.

21. Про Перелік пам'яток культурної спадщини, що не підлягають приватизації: Закон України від 23.09.2008 р. № 574-VI // Відомості Верховної Ради України, 2009, № 8, ст. 105.

22. Про приєднання України до Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини: Закон України від 6 березня 2008 року №132-VI // Відомості Верховної Ради України, 2008, № 16, ст.153.

23. Про ратифікацію Конвенції про охорону архітектурної спадщини Європи: Закон України від 20.09.2006 р. № 165-V // Відомості Верховної Ради України, 2006, №45, ст.439.

24. Про ратифікацію Конвенції про охорону підводної культурної спадщини: Закон України від 20.09.2006 р. № 164-V // Відомості Верховної Ради України, 2006, №45, ст.438.

25. Про результати аудиту ефективності використання коштів Державного бюджету України на збереження історико-культурної спадщини в заповідниках та здійснення заходів з її охорони, паспортизації,

інвентаризації і реставрації – К.: Рахункова палата України, 2008. – 40 с.

Відеофільми

Відеофільм «Замки, фортеці, палаці України».

Відеофільм «Архітектурні шедеври України».

Відеофільм «Архітектурні пам'ятки Східної України».

Відеофільм «Перлини Південної України».

Навчальне видання

КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА УКРАЇНИ

Навчально-методичний посібник (електронне видання)

Грабар Наталя Григорівна
Мазоренко Марина Олегівна

"Кафедра ЮНЕСКО"
unesco kafedra@gmail.com

Відповідальний за випуск: Н.Г. Грабар

Комп'ютерний набір та верстка: Н.Г. Грабар

